

THINK TANK-URILE ȘI VIAȚA SOCIALĂ

Prin think tank se înțelege o structură instituțională formată dintr-un grup de experți care, prin activitatea de cercetare desfășurată, *”poate oferi, de regulă gratuit, informații necesare pentru a crea, amplifica, diminua, înlătura, organiza sau optimiza un anumit compartiment funcțional al societății, așa cum ar fi optimizarea structurii militare, economice, politice, culturale la nivel local, regional, statal, continental sau chiar la nivel global”*(Wikipedia). Ca denumiri ale acestor entități se mai folosesc expresiile: grupuri de gândire sau grupuri de reflecție.

Think tank-urile se deosebesc la modul funcțional de structurile cunoscute sub numele de ONG-uri (Organizații neguvernamentale). Acestea din urmă sunt structuri constituite din cetățeni afiliați în mod voluntar care prin faptul că subscriu la aceleași idei și interese se implică în promovarea unor acțiuni care să sensibilizeze și să influențeze comportamentul guvernelor și a altor factori decizionali în anumite probleme ce afectează viața cetățenilor.

Apariția și dezvoltarea think tank-urilor, ca entități bine definite, răspunde unor necesități reale care sunt legate de asigurarea pentru factorii decizionali statali și nestatali a unor studii și analize profesionale specializate cu un înalt grad de obiectivitate pe diverse teme de interes general. În momentul de față trăim într-o societate umană cu un nivel de globalizare tot mai ridicat care are de făcut față la tot mai multe probleme și în care interacționează tot mai mulți actori, pe fondul existenței unei concurențe intense și a numeroase conflicte. O activitate eficientă într-o astfel de societate impune ca luarea deciziilor majore din orice domeniu să aibă o fundamentare bine documentată efectuată de echipe de experți. Aceștia prelucrează, analizează și sintetizează, în forme utilizabile, toate informațiile necesare guvernelor și/sau organismelor cu responsabilități în gestionarea diverselor domenii ale vieții social-economice și politice.

Dat fiind rolul lor important în viața socială numărul think tank-urilor a crescut masiv după anul 1980. Fenomenul globalizării a accentuat și mai mult această tendință. O imagine de ansamblu la nivel internațional a domeniului de activitate a acestor structuri este dată de cel mai recent raport intitulat *”2020 Global Go To Think Tank Index Report”*, publicat în ianuarie-martie 2021 de către *Think Tank and Civil Societies Program(TTCSP) of the Lauder Institute at the University of Pennsylvania* (SUA), (https://repository.upenn.edu/think_tanks/18/)

Conform acestui document sintetic în anul 2020 au fost identificate și clasificate în lume un număr de 11175 de entități care se încadrează în categoria

de think tank-uri. Distribuția lor pe regiuni geografice fiind: Europa-2932, America de Nord-2397, Asia-3389; America Centrală și de Sud-1179, Africa Sub-Sahariană-679, Orientul Mijlociu și Africa de Nord-599. Țările cu numărul cel mai mare de think tank-uri sunt: Statele Unite ale Americii-2203, China-1413, India-612, Marea Britanie-515, Coreea de Sud-412, Franța-275, Germania-266.

Domeniile de studiu ale acestor "grupuri de gândire" sunt în principal următoarele: politica externă și de apărare, politicile sociale, politicile educaționale, mediul înconjurător, politicile privind energia și resursele, știință și tehnologie, dezvoltare internațională, politicile economice, politicile legate de sănătate, economia domestică ș.a.

Luând ca și criteriu modul de finanțare există șapte categorii de think tank-uri. O primă categorie este cea a think tank-urilor autonome și independente care sunt independente financiar de orice grup de interese sau donatori și autonome în funcționarea lor cu finanțare de la guvern. A doua categorie sunt think tank-urile cvasindependente care sunt autonome față de guvern dar sunt dependente financiar de anumite grupuri de interese și donatori care le influențează programul de activitate. A treia categorie o formează think tank-urile afiliate la guverne ceea ce presupune o relație de subordonare față de acestea. A patra categorie o constituie think tank-urile cvasigubernamentale, acestea nu aparțin de guverne dar funcționează pe bază de granturi și contracte cu acesta. O altă categorie o formează think tank-urile afiliate la universități și fac parte din structura acestora. A șasea categorie sunt think tank-urile afiliate unor partide, situație în care acestea le asigură finanțarea și le determină agenda de lucru. Ultima categorie este cea a think tank-urilor care au o funcționare de gen corporație a căror activitate este destinată obținerii unui profit. Acestea sunt fie afiliate unei corporații, fie prestează activități pe bază de contracte generatoare de profit.

Luând ca și criteriu scopul activității lor se pot identifica trei categorii de think tank-uri: ideologice, specializate și orientate spre acțiune.

Conform raportului citat mai sus în România existau în anul 2020 un număr de 58 de entități aparținând categoriei de think tank. Voi menționa, pentru exemplificare, o parte dintre acestea: *Institutul pentru Politici Publice*, *Ludwig von Mises Institute*, *Center for Institutional Development and Analysis (CADI)*, *Experts Forum*, *Institutul de Economie Mondială*, *Institutul Român pentru Evaluare și Strategie-IREȘ*, *Fundația Centrul pentru Politici și Servicii de Sănătate*, *Institutul de cercetare pentru calitatea vieții*, *Centrul de studii strategice de apărare și securitate*, *Institutul pentru studii politice de apărare și istorie militară*, *Centrul Român de Politici Europene*, *Center for Conflict Prevention and Early Warning*, *The Romanian Institute for the Study of the Asia-Pacific (RISAP)*, *Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale „Ion I.C. Brătianu”*, *Institutul*

de Studii Avansate pentru Cultura și Civilizația Levantului, Institutul Aspen România, Institutul Diplomatic Român, Institutul pentru Democrație Participativă Euro Qvorum, Fundația Institutul Ovidiu Șincai ș.a.

Există opinii care afirmă că există și situații în care actorii politici și cu responsabilități de reglementare fiindu-le afectate anumite interese, care nu răspund întotdeauna necesităților unei mari mase de cetățeni, se opun activității desfășurate de către anumite think tank-uri.

Se pot întâlni și opinii care sugerează că anumite activități ale unor think tank –uri ar intra, nepermis, în sfera de activitate specifică lobby-ului.

Ca o concluzie voi folosi o idee din raportul citat mai sus: "*...din ce în ce mai mult, think tank-urile sunt un fenomen global, deoarece joacă un rol esențial pentru guvernele și societățile civile din întreaga lume, acționând ca punți între cunoștințe (mediul academic) și puterea (politicieni și factorii de decizie)*".

VASILE BOLOȘ,

prof.univ.em.dr.ing.asoc. la UMFST "George Emil Palade" din Tg.Mureș

(Ziarul "Cuvântul liber, Tg. Mureș, 19 august 2022)